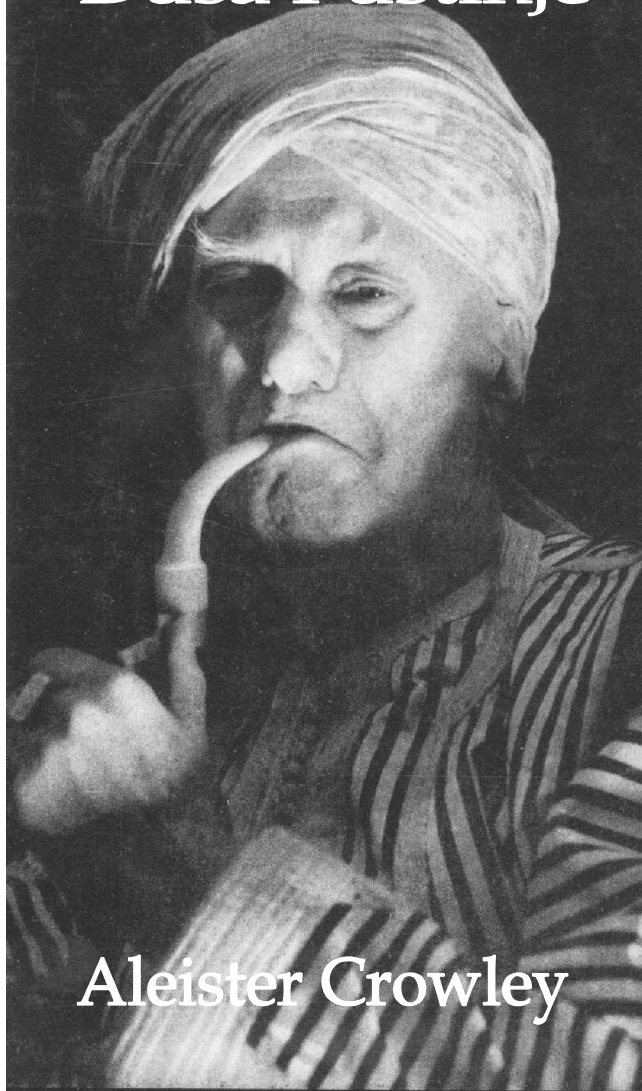

Duša Pustinje

Aleister Crowley

Duša Pustinje

Alister Krouli

Napisano u Tozeru

17. marta 1914. godine

POSVEĆENO

Sorer Alta Vii

onoj koja živi na pustinji

„I ja sam, takođe, Duša Pustinjska; opet

ćeš ti mene potražiti u divljini

peščanoj.“

Liber LXV, IV, 61

I

Putovanje

Duša je, po sopstvenoj prirodi, savršena čistota, savršena mirnoća, savršena tišina; i kao što izvor izbija upravo iz žila same zemlje, tako se i duša hrani iz krvi Božje, ekstaze svih stvari.

Ovu dušu nemoguće je povrediti, ne može se oštetiti, ni ukaljati. No ipak, sve pridružene joj stvari zaista je neko vreme muče; i to je patnja.

I sam jezik ovome može posvedočiti; jer, sve reči koje znače nesrećan, pre svega znače uznemiren, u nelagodi, zabrinut. Koren ideje o tugi je ova ideja o uzburkavanju.

Mnoge je godine čovek u svojoj potrazi za srećom išao pogrešnim putem. Da utoli žeđ, svaki put je sve veću količinu soli dodavao u vodu životnu; da prekrije mravlje gomile svoje mašte podigao je planine gde tumaraju divlje i smrtonosne zveri. Da izleči svrab, oderao je pacijenta; da istera utvaru, prizvao je demona.

Glavni problem u filozofiji je, kako je do ovoga uopšte došlo. Rišiji, njih sedmoro što je sedelo na Kailaša planini, razmotrili su ovo i tako odgovorili, da je duša postala samosvesna; i uzviknuvši, „Ja sam To!“, postade dva baš u činu potvrđivanja da je Jedno. Ovu teoriju naći će možda kao ne mnogo daleku od istine ko god se vrati do one kule nad bedemima duše i pogleda grad.

No, ostavimo doktorima diskusiju o uzroku bolesti; jer, pacijentima je dovoljno da znaju lek i da ga uzimaju. Abana i Parpar, reke Damaska, nisu vredne jednostavnosti Jordana. Prorok govoraše; naša je stvar ne poslušati: a tako slatke i toliko vrle u lekovitosti su ove vode da jednom samo probati ih ispunjava dušu sigurnim predukusom svoga isceljenja.

Ne sumnjaj, brate! Razum zaista može naširoko da razrađuje kompleksne misli; nisu li to puki simptomi bolesti? Koristi samo sirov zdrav razum, nasleđe prostijih i srećnijih predaka, koje su ti preneli putem štapića tog.

Lek za nezdravost je zdravlje; za nespokoj, spokoj; za svađu, mir. Tako, da bi se naučila

veština jahanja, gledanje u knjigu ne pomaže, već penjanje na konja; kao što je najbolji način da se nauči plivanje ući u vodu i zamahnuti; tako je staloženo osećanje, a ne grozničavi um, ono koje kaže: da bi dostigao spokoj, praktikuj spokoj.

Postoje ljudi toliko jake volje, toliko u stanju da koncentrišu um, da mogu da zanemare one utiske koje ne žele da prime, pa im nije teško da se povuku iz svog okruženja, čak i kada je ono tako upadljivo i ispunjeno mnoštvom koječega kao što je to u nekom velikom gradu. Međutim, za većinu ljudi bolje je započeti u olakšanim okolnostima, penjati se uz planinu po lepom vremenu pre nego što se navali na nju po snežnoj oluji.

Pa ipak, revnosta aspirant će odgovoriti: Učinio sam sve se da isceljenje bude potpuno. Pod uslovom da se bolest ne povrti kad delovanje leka prestane.

Ah! To beše teško; toliko duboko ukorenjena je boljka da i posle mnogo godina od prestanka njenih simptoma, ona ugrabi trenutak slabosti da ponovo plane. Malarična groznica je ta što tiho vreba, što se krije u samoj supstanci krvi, što načini od

samog izvora života svog saučesnika u samrtnom pričešću.

„Da li je neki pauk pronašao putir pričesti?“

„Da li se neka krastača našla u krstionici?“

Ne: lek zasigurno leči; ali, retko kada izleči jednom za svagda, bespovratno. Ipak, stvar je jednostavna; jednom kad se simptomi valjano stišaju, nikad se više ne vraćaju istom snagom; stoga, ako je pacijent dovoljno pametan da ispruži ruku za još jednu dozu leka, groznica nestaje.

Šta je, dakle, ono suštinsko? Izlečiti pacijenta jednom; dati mu veru u efikasnost leka, ne bi li, u slučaju da se razboli, a nijednog doktora nema u blizini, mogao sam da se izleči.

Ako tad Misao bude ono što muči dušu, samo se jedno može učiniti. Prestati s razmišljanjem.

Nije li to najteži zadatak kojeg čovek može da se lati. „Dajte mi oslonac za moju polugu,“ reče Arhimed, „i ja ću pomeriti zemlju.“ Ali kako, kad je čovek unutar, i sam kao deo, samog tog sistema kretanja koji želi da zaustavi? Njutnov Prvi zakon pada kao

dželatova sekira baš na zatiljak našeg poduhvata. Dobro po nas što ovo nije tako istinito, koliko je očigledno! Jer, činjenica koja nas spasava je, da razrešenje svemu tome jeste mirovanje. Kretanje postoji samo u recipročnim parovima; zbir njihovih vektora je nula. Ključ Univerzuma je ključ jedne lude; svi ga vide kao Gordijev čvor; samo snažno povuci, i on će se razmrsiti. Upravo u ovoj prividnosti leži sva nevolja; mračan je ponor, a oblaci se ljutito skupljaju u čudovišnim oblicima; lažni mesec iza njih svetluca, bezdan za bezdanom se otvara na svaku stranu. Tama i grozota; jarosni zvuci dušmanskih stvorenja!

Jedan zračak zvezdane svetlosti, i pogledaj zlatni most!

Uzan i prav, bridak poput oštrice brijača i sjajan kao oštrica mača, valjan jedan most ukoliko ne nagneš se ni levo ni desno, Pređi ga – dobro! Ali sve je ovo u snu. Probudi se! Spoznaćeš da sve ovo zajedno, ponor, mesec, most, zmaj i ostalo, behu samo fantazme sna, no ipak, zapamti ovo, preći most u snu jedini je put ka probuđenju.

Ne znam da li mnogi ljudi imaju iskustva poput mog, po pitanju voljnog snevanja, ili

tačnije, prevlasti željenog ili neželjenog u snu. Na primer, na ledenom grebenu sam sa Oskarom Ekenštajnom. On sklizne na jednu stranu. Ja se bacam na drugu. Polagano usecamo tragove uz greben. Moja sekira puca, ili mi se istrgne iz ruke. Lagano se podižemo uz greben uz pomoć užeta; uže se polagano iskrzava. Orao Bradan se obrušava; ja izmislim pištolj i prospem mu mozak. I tako dalje, kroz hiljadu avantura činim sebe gospodarem svakog događaja koji se pojavi. Ali sada sam ostario i sit sam uzbuđenja. Sad na prvi znak opasnosti poletim i odjedrim veličanstveno dole do glečera.

Ako sam i zašao u ovu digresiju, to je zato da bih stavio ovaj trougao povrh onoga od zadatka „Prestati s razmišljanjem“. Jednostavno zvuči, a jednostavno i jeste - kada ovladate umećem. U međuvremenu, taj je zadatak sklon da vas odvede zaista daleko od jednostavnosti. Sam sam ispisao nekih milion reči ne bih li prestao sa razmišljanjem! Prekrio sam kilometre platna kilogramima boje ne bih li prestao s razmišljanjem. Tako ispada da me treba bar smatrati nemalim autoritetom na svim krivim putevima; i tako možda, procesom isključivosti, na pravom putu!

Nažalost, to nije lako kao ovo:....

Postoji devet i šezdeset načina za sastavljanje plemenskih zakona.

I svaki od njih je pravilan.

A pravilno za A je često pogrešno za B.

Ali, na sreću, što se jednostavnijim održava cilj, jednostavnije se do njega i stiže. Na jednom drugom mestu u mojim spisima može se pronaći jedan prilično brižljiv i precizan opis tog procesa. Ovaj esej služi samo da preporuči jedno moćno pogonsko pomagalo - pleća Herkulesova za kolski točak početnika, čije snobivanje krišom govori o tome da nije u stanju da sledi data uputstva u teškim okolnostima svakodnevnog života, ili za entuzijastu koji poput Kirkpatrika mudro odlučuje da „se postara“ („mak siccar“, prim. prev.¹). Zaista, brige ovog sveta, varljivost bogatstva, požuda u telu i očima, životni ponos, i svi drugi neprijatelji svečevi, uistinu zagušuju reč, i ona postaje jalova,

Pustinja

Kao što neki manastir nameće lažni i mrtvosni mir svojom nezdravom i veštačkom monotonijom, tako je pustinja lek same prirode za sve mislene jade.

Duša tamo prolazi kroz trostruko tkanje. Prvo, novina okruženja, čija neobičnost i upadljiva jednostavnost očarava Dušu. Ona ima predosećaj svog isceljenja; oseća atmosferu doma. Sigurna je u svoju svrhu. No potom, um, čim se njegova frivolnost zasiti novinom, počinje da se dosađuje, postaje zajedljiv, čak i strastveno revoltiran. Novajlija udara po zatvorskim rešetkama; nepoznanik sa pustinjom beži u London ili u Pariz sa đavolom za petama. Mudri nastojnik manastira ne želi da zauzdava bogoslova koji ne može da zauzda samog sebe; ali u pustinji, begunac, ako sumnja u sopstvene moći, još više možda, ako na njih ne podozreva! - mudro bi učinio povratak tamo nemogućim. Ali kako da to učini? Verujte meni, koji sam to pokušao, to najduže putovanje, ni najgore muke nisu ništa strašno, tek jedan strelomet radosti,

kad veliki užas ostaje za tobom, a utočište
Pariza čeka pred tobom!

Jer, zaista, velika je to strahota, samoća, kad duša više ne može da se kupa u večno promenljivom umu, da se smeje kad njegovi suncem obasjani talasići zapljuskuju joj kožu, nego, zatvorena u zamku od nekoliko misli, korača svojim tesnim zatvorom, habajući kamen vremena, hraneći se sopstvenim izmetom. Nema zvezde u tmini te noći, nema pene na tom ustajalom i ukvarenom moru. Čak i blistavo zdravlje koje pustinja donosi telu, je kao da koplje stoji u dušinom grlu. Strastvena je bolest to, delati, misliti: to nagriza dušu poput raka. To je škorpion koji sebe ubada u agoniji, pod uslovom da otrov neće da uveća bolan doživljaj okružujuće vatre; nikakav suvišak bola ne otklanja je poništavanjem. Ali protiv ovih paroksizama postoji osmostruki sedativ. Buncanja u ludilu gube se u tišinom ispunjenom prostoru; more se ne obazire na batrganje utopljenika.

Ovo su osam genija pustinje. Oni su osam elemenata Fohija.

Muško Žensko

Lingam (Život)

Joni (Prostor. Zvezde)

Sunce Mesec

Vatra Voda

Vazduh (Drvo) Zemlja

U pustinji svi ovi su jedno; svi su ogoljeni. Čisti su i neuznemireni; ne rastavljaju se ili rastvaraju bilo kakvim mešanjem ili vezama; svaki ostaje odvojen i ono što jeste, usaglašavajući se zaista sa svojim bližnjim, ali nikako se ne mešajući. Demarkacione linije sirove su i grube; ipak, nepojmljivo, iz toga proističe blagost. Oni su neutoljivi, ovih osam elemenata, a zajedno utoljuju neizmerno. Um koji buni protiv njih biva samleven njihovim istrajnim bezbrižnim pritiskom. To je kao kad neko baci neku kristalnu česticu – recimo, mikroskopske soli – u vodu; progutana je tiho i brzo, i više je nema; voda je uvek neuznemirena; njeno delovanje je poput delovanja Sudbine,

beskrajno neodoljivo, a opet beskrajno mirno.

Znači, um se maša razmišljanja o ovome ili onome; u tišinu se vraća putem osam velikih činjenica. Pustinjski vetar ne može da naiđe na bilo koju prepreku koja bi ga omela; sunce nepobedivo sija nad pečenim seoskim tлом; pesak nevidljivo guta oazu, sem onda kad se čovek svojim zemljanim radovima bori protiv toga. Pa ipak, izvor neočekivano probija iz peska, i nikakav samum ne može ga ugušiti, niti ga može ispariti; niti može neizmerna neplodnost pustinje da pobedi život. Gde god da pogledaš, svaka peščana dina ima svoje naseljenike – ne koloniste, već urođenike ove pustoši negostoljubivog naličja. I sam mesec, bezbrižno kružeći oko zemlje, menja se u pojavi, kao da želi da kaže: „Tako i vi oko sunca idete. Jesam li ja mlad ili pun? Ni ne pomišljajte to; to je samo tačka gledišta sa koje se vi nađoste da me sagledavate. Ja sam samo jedno ogledalo sunčevo, tamno ili svetlo već prema uglu vašeg pogleda. Da li se ogledalo menja? Nije li ono uvek samo spokojno srebro? Nisam li uvek samo jednim licem okrenut suncu? Vi se samo rugate sebi ako zovete me 'Promenljivi'.“

Takvim mislima, ili njima srodnim, možda, ćeš ti stati na kraj pobuni uma protiv pustinje.

Jer život sam, ovde u oazi, je stvar uređena ovim elementima. Noć je za spavanje; nema veštačke hrane – literature. Nema izbora raznovrsnog mesa; čovek je uvek gladan. Pustinjski sos je glad, jedinstven kao neki sos Engleza. Posle jela, čovek mora da prošeta; postoji samo jedno mesto u koje se može poći. Postoji samo jedna lekcija koju treba naučiti, mir; samo jedan komentar na tu lekciju, zahvalnost. Ljubav sama postaje jednostavna kao sve ostalo u životu. Jedan letimičan pogled u Cafe Maure, tiha saglasnost sa užitkom, prijatno povlačenje u neku udubinu od dina pod zvezdama gde je selo izbrisano kao da ga nikada nije ni bilo, kao što su u tom srećnom trenutku i sva prestupi grešnika, i svi životni jadi, Krepošću Svetoga; ili negde drugde, u neki zatamnjeni kutak nekog vrta oaze pokraj potoka, gde se kroz nežno gibajuće palme spuštaju prvi mesečevi zraci sa istoka, a život treperi u pospanom jednozvučju; sve, sve u tišini, bez izmene imena ili zaveta, no čistom voljom postignut čin. Ništa više. Nema pometnje, nema zbunjenosti, nema

očaja, nema mučenja samog sebe, jedva da ima i sećanja.

Ovo je takođe isprva strašno; čovek toliko puno očekuje od ljubavi; tri knjige laži, neki lavirint pre no vrt. Nije isprva lako uvideti da je to jednako ljubav kao što je ogrlica od crevnog kamena deo čovekovog vrata. Svi ti začini kojima smo navikli da začinjavamo jelo za naše iskvarene ukuse, Maxim's, St. Margaret's, automobilske trke, Sud za razvod braka, sve su to nezdrava zadovoljstva. Ona nisu ljubav. A ljubav nisu ni emocije u zanosu, čuvstva, ludosti. Ljubav nije ni ulaz na scenu, a nije ni dovratak u ljubavnom kutku; ljubav je telesna ekstaza rastvaranja, probadanje telesne smrti, gde Ego za jedan trenutak koji je čitav eon gubi fatalnu svest o sebi; i, postajući jedno sa svešću drugom, navešćuje sebi tu veliku svetu tajnu smrti, kada se „duh vraća Bogu koji ga je dao.“

Usto, ova tajna ima udela i u životnom uređenju. Putem tišine čovek dolazi do kapije Grada Božjeg. Kako se um postepeno stišava tragačevom hrabrošću i izdržljivošću, kao i snagom svesnosti (koja je mir što se ne može uzdrmati) ovih Osam Elemenata Pustinjskih, tako se Ego na kraju

zatiče sam, svučene maske, svestan samo sebe i ničeg drugog. Ovo je vrhovna tegob duše; ona spoznaje sebe kao sebe samu, kao nešto što je odvojeno od onoga što ona nije, od Boga. U ovom grču ukazuju se dva puta; ako strah i ponos opstanu u duši, ona se zatvara, kao veštac u dvorcu, škrgutajući zubima u agoniji. „Ja sam ja,“ ona viče, „ja sebe izgubiti neću,“ i u tom stanju prokletom, polako biva raskomadana kandžama okolnosti u kojima se zatekla, i krajnje urušena, jer sve njene borbe, tokom vekova i vekova, jesu prnje koje treba baciti u komadima na đubrište izvan grada. Ali, duša koja je uvidela blagoslovenost te resignacije koja ščepava univerzum i proždire ga, koja je izvan nade i straha, vere i sumnje, mržnje i ljubavi, rastače samu sebe, na način koji se ne može iskazati, u obilato blaženstvo Božje. Ona povikuje uz Šelija, dok „lanci olovni oko njena vatrenog uzleta“ istopljeni padaju sa njenih udova: „Dahćem, tonem, drhtim, izdišem,“ i u tom poslednjem izdahu postaje jedno sa prvotnim i konačnim dahom, Svetim Duhom Božjim.

Takav mora da bude vrhunac bilo kakvog povlačenja u pustinju od strane bilo kog aspiranta Misterija koji u sebi nosi iskru te vatre.

On biva doveden u stanje fizičkog mirovanja (pravilnosti, jednostavnosti, skladnosti pokreta) neprekidnim primerom i prinudom Elemenata. Primoran je na introspekciju usled oskudnosti spoljašnjih utisaka, a kroz ovo uskoro otkriva osećaj koji stoji iza misli, opažanja iza tih osećaja, zakone na kojima leži čak i to opažanje, i konačno, tu svest koja je zakonodavac. Pre ili kasnije, već prema svojoj energiji i posvećenosti svoje volje, on će morati da strgne taj veliki veo i ugleda sebe u blistavim zidovima prostora, i nesumnjivo će izustiti u strahovitom zanosu: „Ovo je ja!“ Tada neka bira!

Od ovog trenutka poništenja Sopstva u Panu, on je izlečen od bolesti „samopoznanja“. Može da se vrati među svoje bližnje, da se kreće među njima kao kralj, da sija među njima kao zvezda. Njemu će nesvesno prilaziti u potrazi za svetlom; dolaziće mu radi isceljenja svojih rana. On će podići sveto Koplje, i dotaći njime bok kraljev, koji beše ranjen nimalo slabijim oružjem; i kralj biće isceljen.

On će umočiti vrh Koplja u Sveti Gral, i ono ponovo zasjaće životom i zanosom, podajući svoj dar tajanstvenog osveženja svoj družini vitezova.

Tada, razderu li ga hridine života, i njegovi snegovi hladnoćom probiju, neće li znati čemu da se okrene? Nije li dosegao tajnu? Nije li ušao u Svetilište Najvišeg?

Nije li izabran i naoružan protiv svih stvari? Nije li on gospodar nad Sudbinom i nad Događajem? Šta može da dodirne njega, koji je postao nedodirljiv, izgubivši se u Bogu? Ili, savladati njega, koji je postao nesavladiv, savladavši samog sebe i predavši se Bogu? Upisivati znakove tuge u njegovu dušu, bilo bi kao upisivati što u pesak. Ugasiti svetlo što je u njemu, isto kao pokušati da se zatamni Sunce.

Tako sam pisao u vrtovima palmi u Tozeru, pokraj vode njegova izvora; tako sam pisao dok se sunce veličanstveno spuštalo niz nebo, a vetar došaptavao da dolazi niotkuda i da nigde ne ide, baš kako se naginjao, od večnosti do večnosti.

Amen

Alister Krouli
Tozer 17. mart 1914.

¹Poreklo čuvene izreke „I mak siccar“ u direktnoj je vezi sa jednim od najpresudnijih događaja u škotskoj istoriji.

Smatra se da je do poraza Wallaceovog od strane Edwarda I kod Falkirka 1298. godine došlo zbog odmetanja vojnih snaga Johna Comyna, bera od Badenocha, na stranu engleza. Posle hvatanja i pogubljenja Wallaceovog 1304. godine, Comyn je sam imao ambicije da postane Kralj Škotske. Desilo se u Manastiru u Dumfriesu da se Robert the Bruce, snažni Wallaceov pobornik, susreo licem u lice sa Comynon. Došlo je do rasprave; Bruce je Comynu naneo ubod nožem. Pojurivši napolje svojim pratiocima, Bruce im reče: „Sumnjam da sam ubio Comyna.“ Roger Kirkpatrick, rekavši „I mak siccar“ (Ja ću se postarati), utrčao je u zgradu, i, našavši Comyna ranjenog, ali živog, ubo ga je u srce. Posle toga, Robert the Bruce krunisan je za Kralja Škotske 1306. godine.

Aleister Crowley

All texts are © Ordo Templi Orientis, all rights reserved